

Jindra Dimitrova: Udržování české kultury v Bulharsku

Češi zanechali svůj otisk v bulharské kultuře a historii hned po osvobození Bulharska z turecké nadvlády v roce 1878. Připomenu jen několik významných českých jmen, které patří do této kategorie: Konstantin Jireček – ministr kultury, bratři Škorpilové – učitelé na gymnáziu a zakladatelé bulharské archeologie, Jan Mrkvička – významný malíř a zakladatel Akademie výtvarného umění, hudební skladatelé, dirigenti a další.

Po 2. světové válce se do Varny začaly stěhovat Češky, manželky Bulharů, kteří dlouhodobě pracovali nebo studovali v naší vlasti, a také několik Čechů s bulharskými manželkami. Krajané se vždy vzájemně vyhledávali a stýkali, ale byli tací, kteří o existenci ostatních nevěděli. Tak se zrodila myšlenka založit ve Varně pobočku Československého klubu v Bulharsku. K tomu došlo usnesením valné hromady Československého klubu v Sofii 25. dubna 1976 a tím zahájila začala varnská pobočka vlastní činnost. Československý klub T.G. Masaryka v Bulharsku má ústředí v Sofii a další pobočku v Plovdivu.

Chtěla bych se pozastavit u činnosti pobočky Československého klubu ve Varně, kde působím. Důležité je, že se pravidelně scházíme v prostorách našeho klubu, kde se vzájemně informujeme o životě v Česku a na Slovensku. Dostávali jsme časopisy Týden a Vlastu, České listy bohužel přestaly vycházet, zůstaly jen v internetové verzi. Oslavilo se tu mnoho narozenin, jubilejí, rozdalo hodně lékařských rad, informací z vlasti, začínaly tu besedy o literatuře, hudbě, dějinách atd. Někdy si tu jen povídáme v češtině a ve slovenštině, což je pro mnohé vzácná možnost.

Lidové zvyky a obyčeje si připomínáme především na jaře a na podzim – o Velikonocích a o Vánocích, obvykle zvláštním programem. Pásmo o velikonočních zvycích slavíme s patřičnými kostýmy a dekoracemi, scénkami a recitací, kdy dívky vynášejí Smrtku, zajíčci roznášejí kraslice, chlapci běhají s pomlázkami, děti recitují říkanky, stoly jsou plné českých a slovenských velikonočních dobrot. Vánoce také slavíme s rodinami. Jde o setkání všech generací, kdy jsou pozváni i rodinní příslušníci, děti a vnuci. V programu účinkuje mnoho krajanů, představují se vánoční zvyky, uvádí se malé dramatické představení - vánoční pohádka nebo scénka Narodil se Kristus pán a další. Andělé rozdávají dětem nadílku, děti se učí pouštět lodičky z ořechů, dělají svícný z jablíček, děvčata házejí pantoflí, přicházejí i Tři králové. Všechno se kloubí zpěvem českých a slovenských koled a lidových písní k čemuž se přidávají všichni přítomní krajané i hosté. Obvykle je účast velká a celá akce má dobrý ohlas.

K dalším udržovaným zvykům patří rej čarodějnic, kdy předsedkyně klubu předčítá tisíciletou výroční zprávu. Nezapomínáme ani na Den dětí, kterého se účastní naše krajské děti, kreslí, recitují, zpívají. Ve středu se schází i náš pěvecký kroužek Kopretinky, který je naší chloubou. Nejen, že se účastní našich akcí svými písněmi, ale reprezentuje nás i na řadě akcí, na nichž představujeme českou kulturu obyvatelům Varny. Členky souboru si samy ušily kroje, ve kterých vystupují. Máme i malý dramatický soubor, který uvádí různé hry, pohádky a pásma během vánočních a velikonočních oslav.

Pořádáme výstavy, věnované českým zvykům a tradicím. Podobně jako vánoce a velikonoce společně slavíme i státní svátky: 28. říjen - vznik Československa, 8. květen - konec 2. světové války a další. Účastnili jsme se slavnostního pojmenování náměstí u přímořského parku po jeho zakladateli Antonínu Novákovi. Při tzv. Škorpilových dnech klademe květiny u pamětní desky na domě rodiny Škorpilů. Byli jsme při odhalení sochy Hermína Škorpila

před Archeologickým muzeem ve Varně. Shlédli jsme výstavu plakátů Alfonse Muchy ve Festivalovém paláci ve Varně, zúčastnili jsme se zahájení výstavy Mistra Jana Husa v muzeu Vladislava Jagelonského.

Členové našeho klubu se zúčastňují akcí, při nichž seznamujeme Bulhary s českou kulturou. Jde o koncerty českých hudebníků, vystupujících na bulharských festivalech, divadelní představení, projekce filmů, vernisáže výstav apod. Tyto akce obvykle pořádá České centrum v Sofii. Naše videotéka obsahuje řadu českých filmů, které si promítáme nebo půjčujeme domů. Naše knihovna byla obohacena o nové české knihy. Knihy i filmy se půjčují při našich středečních setkáních.

Klub přátel Evropy ve Varně uspořádal koncert Žiji v Evropě, tvořím v Bulharsku. Zúčastnil se ho náš pěvecký soubor Kopretinky – mladí předvedli lidové tance v krojích. Vystoupení mělo velký úspěch. Důležité je i udržování češtiny. Několikrát jsme zorganizovali kurs českého jazyka pro děti a nedávno jsme seznámili i dospělé členy klubu s jazykovými novinkami. Vše, co pořádáme v Československém klubu T.G. Masaryka ve Varně, toří jen kapku veškeré činnosti, ale jak se říká - kapka ke kapce - a poteče celá řeka. Jsme připraveni pokračovat v udržování a předávání bohatých českých kulturních tradic.